Et vaig veure arribar

Et vaig veure quan arribaves. Venies amb una mirada llunyana... buscant. La teva terra quedava enrere, verda d'oliveres, daurada de blat. Aquella primavera que mai no podràs oblidar. La terra dels teus avantpassats. Casa teva, tota blanca. Les cases blanques dels amics i dels veïns, a la plana, al costat dels turons ondulats, a prop de la serra, com veles blanques obertes al vent. Aquell vent, aquella brisa suau que t'acaronava el rostre quan tornaves a casa. Però, sempre, suor i pols. Potser fam. Esclau d'una terra que t'havien pres. I vas haver d'abandonar. No hi havia pa. No hi havia futur, ni per a tu ni per als teus fills. Només atur. Et van parlar d'altres terres. I vas emprendre la llarga marxa buscant un altre pa i una altra terra. El teu cor va quedar allà, amb la teva dona i els teus fills. Però no vas perdre l'esperança i vas pensar: "podran seguir els meus passos, algun dia? Quan?".

Tot això era dins la teva mirada fonda, llunyana, tremolosa, quan et vaig veure arribar. I amb tu altres germans de la terra, de l'altre poble, de l'altra vall. I molts altres que ni tu ni jo no podrem recordar. Quants trossos de terra i d'ànima es quedaven allà! El silenci de ponent vermellós. El paisatge serè que et va veure créixer. La mirada ansiosa, seca i dolça de la teva dona i dels teus fills.

Et vaig veure. Us vaig veure arribar a aquesta terra.

Te'n recordes? Soroll a la ciutat. Quanta gent passant pel teu costat. No es miren. Estàs sol. Vas voler amagar una llàgrima furtiva, de ràbia, d'impotència. Però que els teus fills no la vegin. Per a ells el futur...

Vas trobar on dormir. Una pensió al carrer baix i fosc de la ciutat. O una barraca compartida en un pendent de Montjuïc. I a buscar. Feina! Feina!... Per això vas venir. Has d'enviar pa als teus fills abans que posar-lo a la teva pròpia boca. Però, on hi ha feina? Pot ser, que t'hagin enganyat? Aquí hi ha les teves mans. Són el teu únic tresor. De porta a porta, de taller a taller, d'obra a obra. Has estat dies, potser setmanes. Anaves a la ciutat i ningú no et mirava, estaves sol. Pitjor que una formiga. Menyspreat. Trepitjat. I tu, buscant: és el pa dels teus fills, és la teva vida.

El trauma del teu paisatge.

El trauma de la teva feina.

El trauma del teu cor.

El trauma de la teva mirada.

El trauma de la teva paraula, que ningú no escolta.

Només tu i la teva solitud. Allà, lluny, la teva dona, els teus fills; allà, a la caseta blanca, pobra però plena de sol.

Per fi, a dalt a la bastida. Un peó més del capital que especula amb la teva pobresa i la teva solitud. Però algú canta al teu costat. El recordes? És el teu company. El teu camarada. No estàs sol. És algú de la teva terra. Potser va ser el teu primer somriure. Aquest somriure, lleu, agraït, que una vegada i una altra quedava trencat pel soroll ronc de la màquina, de la grua, de la sirena. Però vas tornar a pensar en la teva dona, en els teus fills, aviat vindrien. El teu cor va somriure...

Aquella feina ja es va acabar. No hi havia feina, en aquella obra. Eres un simple peó eventual, com els jornalers de la teva terra. No hi ha feina. A una altra obra. Quantes vegades vas canviar de feina. Per fi, la fàbrica.

Allà, lluny, hi ha la ciutat. Darrere la muralla de fum, de cent muralles de ciment brut i gris, dels mil blocs freds que t'envolten. Saps, sabem, que allà, a la ciutat, hi ha llums, els llums frívols, llunyans a la foscor del nostre barri. Allà es parla, es riu, es balla, s'oblida, s'ignora; però tu penses: demà, la fàbrica. I, en la penombra humida i freda de la matinada, trepitjaràs, per fi, el llindar de la fàbrica. Un més. Dos més. Cent. Mil. Tots són companys teus. Som nosaltres: una mateixa història.

És una altra etapa de la teva vida: la màquina, la pols de ferro i sofre, el mateix soroll. El mateix gest, una vegada i una altra. El pic, la pala. Avui, demà, demà fins quan?

Vaga! Què passa? Avui anem a la vaga! Ja és la teva vaga. Han dit prou! És la nostra vaga. Hem dit prou! És la vaga dels teus, dels teus avantpassats: Te'n recordes? T'ho havia explicat el teu pare, el teu avi. Les lluites camperoles dels jornalers del camp que van morir per la seva terra, la terra de tots. No estàs sol. Pares les màquines. Surts al carrer. És el crit de molta gent, que forma el seguici de la llibertat. I el teu crit es confon amb el ressò de fa cent anys, amb les petjades dels pagesos de Loja i de Jerez, amb els cants de lluita i de protesta dels olivers de Còrdova, de Jaén...

Ara vols escola per als teus fills, vols que aprenguin d'on van venir. Vols llibertat i dignitat. Vols cantar amb la teva guitarra, cridar la teva poesia, cantar la teva Andalusia... I també cantar *Els Segadors* amb els germans de lluita de la teva altra terra. Que ningú no s'atreveixi a arrabassar el que és teu i dels teus fills.

I ara sí. En un raconet del teu bloc de ciment, a casa teva, no a la caseta blanca, t'està esperant, per fi, la teva dona. Ella també crida llibertat. Amb ella, els teus fills, el teu futur. Has aguantat. I continuarem lluitant. Fins sempre.

Jo et vaig veure arribar... Potser et vegi tornar, amb el crit de llibertat als llavis i al cor. Als llavis i al cor dels teus fills. És la millor herència que els deixes. Potser et quedis en aquesta terra, amb tots els teus altres germans de lluita, amb els nous germans dels teus fills, amb els fills dels teus fills, ja nascuts aquí. Una altra família. Una altra terra. Però la lluita encara és la mateixa. No s'ha acabat.

Et volen prendre el lloc de treball, com abans van arrabassar la terra als teus avantpassats. L'amenaça de l'atur. Els teus fills no troben feina. Però tenen l'herència d'un pare i d'una mare que van saber lluitar.

Ni tu ni jo no abandonarem. Tornarem a caminar junts. Fins sempre.

Juan N. Garcia-Nieto

Març de 1979